

Emigrationen

Det var nog både det ena och det andra som startade den stora emigrationen från Sverige. Folket hade det tungt och svårt. Det var missväxt, fattigdom, svält och förtryck. Det var en god jordmån för de läror, riktningar och idéer som grep folket.

En anledning till dessa människors resa till fjärran Amerika var profeten Ersk-Jansas förkunnelser och förhärligande av landet Kanaan.

Som en präriebrand drog den Ersk-Janska väckelsen fram över bygden.

I byarna samlades man för att lyssna till Ersk-Jansas hoverande och predikande om det underbara landet. Kanske kunde det låta så här:

Ersk-Jansa: FÖLJ MIG och jag skall visa er ett land som är sprickfärdigt av välmåga, simmande i en ocean av mjölk och honung!

FÖLJ MIG till det landet Kanaan som Herren har visat mig! Det landet Gosen, där det flyter rännilar av mjölk och honung. Där guldäggen ligger och skräpar vid vägkanterna för den som ids fara över och ta för sig.

Maja: Kära söta, att det finns nå slikt.

Erik: Ja, ja´ struntar i det här ja´ å följ´ me´. Ja´ far te Amerika, de´ e´ då ett som e´ säkert.

Alla: Ja, vi kommer. Vi far. Vi drar te´ Amerika.

Jonte: Vi får sälja allt va´ vi har sa det räcker till en biljett. Sen får en väl arbeta ihop te´ resa för dom som blev kvar hemma. Men de´ ska väl inte bli så svårt där, när guldäggen ligger och glänser mitt i ögonen.

En som aldrig kom till Amerika var Fax-Mårst´n.
Han berättar själv sin levnadshistoria.

Ja´ skulle väl ha vare iväg jag å, men det blev inte på det viset.
Far min sålde skogen han, åt Igglund här i Valla, packa ihop karingen och alla ungar. Ja´ var en utav de minsta. Så gav han sig iväg te det stora landet Kanaan på andra sidan det stora havet.
Men han va´ illmarig far min, för när vi hade kommit en bit på väg, så blev jag skitnödig.

Du får gå in i skogen pojk, ifall de´ kommer nån, sa han.
De´ va de´ sista jag såg utav dom, för ja´ hann inte mer än in i skogen så slog han till hästen med tömlyckan å iväg for dom.
Dom får ta hand om honom i Färila, hörde jag han sa.

Men inte ville jag stanna i Färila. Jag tog mig ner till Hudiksvall för där skulle fartyget till Kanaans land finnas.

Men, de' fanns inte nå't fartyg å på något vis fick ja' åka med nå'n strömmings skjuts tillbaks hit opp.

Jag blev utauktionerad till en bonde som jag arbetade åt för maten och kläderna.

Ja, jag kom aldrig till Amerika men ja' har sett mycket under åren, å vet vad som händer och sker i socknarna runt ikring, å för lite mat å kaffe kan jag berätta de sista nyheterna för er.

Nu fanns det folk som bara reste för nöjes skull på den tiden också.
Fast dom reste inte så långt förstås.

Har Du hört talas om Per Andersson från Gällsjöstugan. Han brukar gärna berätta om sina resor.

Han får komma själv å berätta om när han reste till Stockholm med båt och träffade kungen.

- De' var tidigt på morron då båten kom till Stockholm, å la' till rakt nedanför där Kongen bodde. Jag klev iland å gick opp te' Kongen som låg där i spisen å blåste i aska. Men då blev de' fart på Kongen, läll. Han in i kammar'n å slog kongsa i aschele å skrek "Häv opp dig käring å sätt på kaffepanna för nu är Per Annersa från Gällsjöstugan här me' smör å sovel, läll".

Men Per Andersson emigrerade aldrig till Amerika han, så vitt man vet.